



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph. D. ve věci

žalobce: M. H.
st. přísl. X
bytem X

zast. advokátkou Mgr. Pavlínou Zámečnickovou
sídlem Milady Horákové 13, 602 00 Brno

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra
sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2021, č. j. OAM-204/ZA-ZA11-HA13-2021,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany tak, že se azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje, a že doplňkovou ochranu pro existenci důvodů podle § 15a zákona o azylu nelze udělit. Žalobce s napadeným rozhodnutím nesouhlasí a napadl jej žalobou v celém rozsahu.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Žalobce podal dne 31. 3. 2021 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Jednalo se již v pořadí o druhou žádost, první žádost podal dne 13. 9. 2011. Té nebylo rozhodnutím žalovaného ze dne 4. 6. 2012 vyhověno, nicméně toto rozhodnutí bylo zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2013, č. j. 5 Azs 14/2012 – 30. V dalším řízení nebyla rozhodnutím žalovaného ze dne 15. 4. 2014 žalobci mezinárodní ochrana opět udělena, ani toto rozhodnutí však v navazujícím soudním přezkumu neobstálo, bylo zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2016, č. j. 5 Azs 50/2015 – 46. Žalovaný následně vydal dne 22. 12. 2016 rozhodnutí, jímž žalobci nebyla mezinárodní ochrana udělena, neboť jím uváděné důvody (legalizace pobytu na území ČR, zaměstnání v ČR, snaha zůstat na českém území s manželkou a neochota k návratu do vlasti kvůli nemožnosti získat tam práci) neshledal důvodnými pro její udělení.
3. K žádosti naposled podané žalobce mj. uvedl, že jejím důvodem je obava z kriminálního gangu. Z Vietnamu (v roce 2011) musel uprchnout, protože měl s gangem problém. Tyto skutečnosti neuváděl v rámci řízení o první žádost o mezinárodní ochranu, neboť svůj pobyt v ČR chtěl utajit. Členové gangu se mu mohou pomstít a ohrozit tím jeho život. V rámci pohovoru, který byl s žalobcem veden dne 10. 8. 2021 žalobce uvedl, že ve Vietnamu byl členem gangu. Nechce být součástí gangu, a proto se do Vietnamu nechce vrátit. Jednalo se o drogový gang, ke spolupráci by ho donutili. Pokud by se vrátil a s gangem spolupracoval, mohl by být odsouzen i k trestu smrti. K dotazu uvedl, že členové gangu navštívili jeho rodinu (v roce 2004) a vyhrožovali, že jej udají, že prodával heroin. Před gangem se ukryl v táboře, kde se léčí osoby závislé na drogách, kde byl asi dva a půl roku. Během té doby mu rodina vyřídila doklady k vycestování do ČR, kam odcestoval v červnu 2011. Z telefonátu s matkou ví, že se na něj naposledy ptali asi před třemi měsíci. O problémech s gangem nyní hovoří proto, že už nemá důvod svůj pobyt v ČR tajit, hrozí mu vyhoštění. Domnívá se, že policie ve Vietnamu by mu nepomohla, gang by jí uplatil.
4. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2018, č. j. 45T 9/2017-1895, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 8. 2018, č. j. 1 To 47/2018-2086, byl žalobce odsouzen za spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. b), c) trestního zákoníku, přečinu krádeže podle § 205 odst. 1, odst. 3, odst. 4 písm. a) trestního zákoníku a přečinu poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 trestního zákoníku. Za to mu byl uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání osmi roků, pro jehož výkon byl zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Kromě toho byl odsouzen k trestu vyhoštění ve výměře pěti let. Z výkonu trestu byl žalobce podmíněně propuštěn rozhodnutím Okresního soudu v Karviné ze dne 10. 3. 2021, č. j. 5PP 2/2021.

5. Žalovaný při posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany vyšel rovněž z informací z cizineckého informačního systému, z informace OAMP, Bezpečnostní a politická situace v zemi Vietnam, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv ze dne 22. 4. 2021, zprávy Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), publikované r. 2021, a přehledu údajů o zemi Vietnam za rok 2020 ze dne 9. 4. 2021. Žalobce v rámci prostoru pro vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí prostřednictvím své právní zástupkyně uvedl, že se v případě návratu do Vietnamu obává, že drogový gang jej výhrůžkami přinutí k návratu do tohoto gangu a k páčání trestné činnosti. K vyhrožování ze strany gangu docházelo i poté, co žalobce opustil zemi svého původu, členové gangu vyhrožují jeho rodičům. Za drogovou trestnou činnost ve Vietnamu hrozí i odsouzení k trestu smrti. Obává se, že by se mu ze strany policie či jiných státních orgánů nedostalo náležité ochrany.
6. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí postupně zabýval jednotlivými tituly mezinárodní ochrany, přičemž na základě žalobcem uváděných důvodů neshledal, že by byl žalobce pronásledován za uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Neshledal ani důvody, pro něž by měl být žalobci udělen azyl z důvodů pronásledování vymezených v § 12 písm. b) zákona o azylu, tj. z důvodu jeho rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů; žadatel žádné takové potíže neuvedl. Žalovaný následně poukázal na okolnosti podání žádosti žalobce a poukázal na informace o zemi jeho původu, podle nichž mají občané Vietnamu možnost obrátit se o pomoc před trestnou činností na příslušné státní orgány. Poukázal též na odlišnost důvodů, které žalobce uváděl při první žádosti a poukázal na to, že pokud žalobce v rámci své první žádosti deklaroval, že z Vietnamu vycestoval, neboť již nechtěl pokračovat v obchodu s drogami, na území ČR v této činnosti pokračoval. Žalobcův příběh vykazuje znaky účelovosti a nevěrohodnosti. Situace žalobce dále nebyla vyhodnocena jako natolik mimořádná na to, aby byl žalobci udělen tzv. humanitární azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu.
7. Ve vztahu k posouzení důvodů pro udělení doplňkové ochrany žalovaný zohlednil § 15a zákona o azylu, neboť dospěl k závěru, že žalobce spáchal vážný zločin; k tomu dospěl na základě trestních rozsudků (rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2018, č. j. 45T 9/2017-1895, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 8. 2018, č. j. 1 To 47/2018-2086). V napadeném rozhodnutí popsal skutky, za něž byl žalobce odsouzen a konstatoval, že se nesporně jedná o zločin „vážný“ ve smyslu zákona o azylu, přestože byl žalobci uložen trest na samé spodní hranici zákonné trestní sazby. Míru společenské škodlivosti trestné činnosti žalobce vyhodnotil jako vysokou a poukázal na závažnost tzv. drogové kriminality. Povaha jednání žadatele je neslučitelná s principy, na nichž je mezinárodní ochrana vystavěna, proto žalovaný žalobce vyloučil z okruhu osob, jimž může být na území ČR udělena doplňková ochrana.

III. Žaloba

8. Žalobce nejprve obecně namítl, že žalovaný vyšel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, napadené rozhodnutí považuje za nedostatečné a nepřezkoumatelné.
9. Žalobce se obává, že v případě svého nuceného návratu do Vietnamu bude pod výhrůžkami ublížení na zdraví, usmrcení i udání na policii pro svou účast v drogovém

gangu přinucen k návratu do tohoto gangu a k páčání trestné činnosti drogového rázu. K vyhrožování ze strany gangu docházelo a dochází i poté, co žalobce opustil zemi svého původu, členové gangu se obrací s výhrůžkami na rodiče žalobce. Žalobci hrozí, že v případě návratu do Vietnamu bude proti němu zahájeno a vedeno trestní stíhání pro trestnou činnost související s drogami, za kterou mu hrozí i odsouzení k trestu smrti. Žalobci dále hrozí, že mu ze strany drogového gangu bude ublíženo na zdraví či dokonce bude zabit, pokud by se do gangu nevrátil.

10. Žalobce má za to, že žalovaný se náležitě nevypořádal z možností udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, nesprávně a nedostatečně posoudil životní situaci žalobce. Zcela opomněl skutečnost, že žalobci v případě jeho návratu do země původu hrozí jednak nebezpečí ze strany drogového gangu, jehož byl součástí, kdy je ohrožen na svém zdraví i životě, a dále mu hrozí i uložení trestu smrti za obchodování s drogami. Žalobce má za to, že jeho situace není běžným případem, reálně mu hrozí trest smrti, což lze považovat za natolik mimořádnou situaci, kdy by bylo zcela nehumánní azyl neudělit.
11. Žalobce dále nesouhlasí se závěrem, že se dopustil vážného zločinu ve smyslu zákona o azylu. Jednání, za něž byl odsouzen v trestním řízení, posoudil žalovaný nesprávně, náležitě se nezabýval konkrétní situací žalobce; k tomu žalobce citoval z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016 – 28. Žalobce poukázal na skutečnost, že trest osmi let odnětí svobody, který mu byl uložen, je trestem při samé spodní hranici trestní sazby. Žalobce vykonal více jak polovinu uloženého trestu, z jeho výkonu byl podmíněně propuštěn usnesením Okresního soudu v Karviné ze dne 10. 3. 2021, sp. zn. 5 PP 2/2021, a byla mu stanovena zkušební doba v trvání pěti let. Z toho vyplývá, že žalobce svým vzorným chováním a plněním svých povinností ve výkonu trestu odnětí svobody prokázal, že trestem, který vykonal, došlo k nápravě jeho chování a dalšího výkonu trestu odnětí svobody není již třeba, když lze od něj očekávat, že v budoucnu povede řádný život. Žalovaný se však těmito okolnostmi nezabýval. Rovněž pochybil, pokud nevzal v úvahu míru účasti žalobce na trestné činnosti, pohnutku, která ho k takovému jednání vedla, či otázku závislosti žalobce na další osobě při páčání takového jednání. Žalovaný tak nedostatečně zjistil a posoudil individuální okolnosti případu žalobce.
12. Dále žalobce namítl, že s ohledem na hrozbu uložení trestu smrti byl napadeným rozhodnutím porušen princip *non refoulement*, neboť v případě neudělení mezinárodní ochrany bude realizován trest vyhoštění uložený rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2018, č. j. 45 T 9/2017-1895.
13. Žalobce z uvedených důvodů navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

14. Žalovaný považuje napadené rozhodnutí za zákonné a správné; na jeho odůvodnění, jakož i na obsah správního spisu, odkázal. K námitce nedostatečného zjištění skutkového stavu žalovaný uvedl, že vycházel z nejaktuálnějších zpráv, které v době vydání napadeného rozhodnutí byly k dispozici.

15. K důvodům žádosti žalobce poukázal na to, že žalobce má možnost obrátit se s žádostí o pomoc k domovským státním orgánům, rovněž uvedl, že příběh žalobce je nevěrohodný, a nadto z ničeho nevyplývá, že by měl být trest smrti za drogovou trestnou činnost uložen právě jemu.
16. K aplikaci § 15a zákona o azylu žalovaný uvedl, že trestnou činnost, jíž se na území ČR dopouštěl (nedovolená výroba drog v rámci organizované skupiny), je nutno hodnotit jako vážnou. Rovněž nemohla být opomenuta zjevná účelovost podání žádosti o mezinárodní ochranu, byla-li podána až poté, kdy mu bylo uloženo správní vyhoštění; touto žádostí řešil svoji pobytovou situaci. Žalobce vědomě porušoval právní normy hostitelského státu, podílel se na páchání drogové trestné činnosti v rámci organizované skupiny. Ve správním řízení neprokázal, že mu v zemi původu hrozí pronásledování.

V. Jednání před krajským soudem

17. Krajský soud ve věci k požadavku žalobce nařídil ústní jednání, které se uskutečnilo dne 17. 1. 2021 za přítomnosti žalobce, zástupkyně žalobce a zástupce žalovaného; k žádosti žalobce mu bylo jednání tlumočeno soudem ustanovenou tlumočnicí z/do jazyka vietnamského. Zástupkyně žalobce přednesla žalobní návrh zcela v intencích jeho písemné podoby. Zástupce žalovaného plně odkázal na obsah napadeného rozhodnutí a na své vyjádření k žalobě. Krajský soud následně zrekapituloval obsah správního a soudního spisu. Účastníci nevznesli žádné návrhy na doplnění dokazování. Po přerušení jednání soud přistoupil k vyhlášení rozhodnutí.

VI. Posouzení věci krajským soudem

18. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
19. Žaloba není důvodná.
20. Žalobce nerozporoval závěry žalovaného ve vztahu k § 12 zákona o azylu (ostatně nebylo sporu o tom, že žalobcem uváděné důvody nelze podřadit pod některý důvodů, který by udělení azylu podle tohoto ustanovení mohl odůvodňovat, tj. uplatňování politických práv a svobod, resp. důvody rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo zastávání určitých politických názorů). Jeho námitky směřují jednak proti posouzení důvodů pro udělení tzv. humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a jednak brojí tomu, že v jeho věci byla aplikována tzv. vylučující klauzule § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Žalobce rovněž uvedl, že v jeho případě je na místě mezinárodní ochranu udělit pro existenci překážky *non refoulement*, a to z důvodu hrozby trestu smrti za drogovou trestnou činnost.

K udělení humanitárního azylu

21. Žalobce spatřuje naplnění podmínek pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu v tom, že mu v zemi původu hrozí nebezpečí ze strany drogového gangu, a dále uložení trestu smrti

za obchodování s drogami. Humanitární azyl lze udělit v případě hodném zvláštního zřetele, pokud není zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu.

22. Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, na udělení humanitárního azylu není právní nárok, ani subjektivní právo (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, či ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48), přístup správních soudů při posouzení, zda by v konkrétním případě měl být humanitární azyl udělen, je tradičně zdrženlivý. Soud především zkoumá, zda žalovaný při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu neporušil zákaz libovůle, který pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55).
23. Humanitární azyl je na místě udělit v případech hodných zvláštního zřetele a zpravidla v situacích, *„na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. ... (cit. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Soud neshledal, že by neudělení azylu žalobci bylo nutno hodnotit jako „nehumánní“.*
24. Žalovaný důvody pro udělení humanitárního azylu posoudil v případě žalobce poměrně stručně, avšak s ohledem na okolnosti věci ještě dostatečně. Konstatoval, že s ohledem na rodinnou, sociální a ekonomickou situaci žalobce, jakož i ostatních okolností jeho pobytu na území České republiky, nelze tuto situaci považovat za nikterak mimořádnou, jeho případ tedy není případem zvláštního zřetele hodným. S tímto závěrem se soud ztotožňuje a k argumentaci žalobce doplňuje, že obavy ze strany soukromých osob (v jeho případě členů drogového gangu), obecně nelze považovat za situaci, na níž by bylo na místě brát zvláštní zřetel. Mezi obvyklé důvody pro udělení humanitárního azylu je řazeno např. poskytnutí ochrany osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory (viz např. rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, či usnesení ze dne 12. 7. 2016, č. j. 2 Azs 115/2016-26). Jedná se tedy o situace absence či nedostatku ochrany ze strany země původu, např. z důvodu nedostatečné lékařské péče či humanitární katastrofy, nikoli však z důvodů taxativně vymezených v ostatních ustanoveních zákona o azylu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 5. 2018, č. j. 2 Azs 114/2018-30).
25. Existenci hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu, na níž žalobce poukazoval (hrozba trestu smrti) nelze bez dalšího podřazovat pod důvody pro udělení tzv. humanitárního azylu, neboť k ochraně proti vážné újmě slouží jiný nástroj - institut doplňkové ochrany. Za situace, kdy tento institut s ohledem na vylučující klauzuli aplikovat nelze (viz níže), by bylo v rozporu se smyslem právní úpravy, aby byla hrozba vážné újmy považována za „důvod zvláštního zřetele hodný“ pro účely § 14 zákona o azylu, tj. za důvod azylový. Jakkoli nelze vyloučit, aby byl žadateli i přes nemožnost udělení doplňkové ochrany z důvodu aplikace § 15a zákona o azylu udělen humanitární azyl, žalobce nepředestřel důvody zvláštního zřetele hodné, jež by takový postup odůvodňovaly.

K aplikaci vylučující klauzule § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu

26. Podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu doplňkovou ochranu nelze udělit, je-li důvodné podezření, že se cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, dopustil vážného zločinu.
27. Povinnost posouzení otázky, zda udělení doplňkové ochrany brání tzv. vylučovací klauzule (§ 15a zákona o azylu) stíhá žalovaného. Jeho úkolem je tak interpretovat právní normu a posoudit, zda dopadá na konkrétní skutkový stav. Přitom musí vycházet z dostatečně zjištěného skutkového stavu (§ 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád).
28. Pojem „vážný zločin“ je neurčitým právním pojmem, který je převzat z čl. 17 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Jak je uvedeno v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016 - 28, v němž tento soud vyšel z rozsudku Soudního dvora EU ze dne 9. 11. 2010 ve spojených věcech C-57/09 a C-101/09, Spolková republika Německo proti B a D, každý případ musí být posouzen ve světle známých konkrétních skutečností; *„závěr o tom, že se stěžovatel dopustil vážného zločinu, a tudíž mu nelze udělit doplňkovou ochranu, nelze odůvodnit pouze s odkazem na to, že byl žadatel odsouzen za spáchání činu, který je vnitrostátním trestním právem označován za zvlášť závažný zločin. Ačkoli může být kvalifikace činu z hlediska terminologie trestního práva jedním z kritérií, ke kterým je žalovaný povinen přihlídnout (jakkoli kritériem výchozím), z hlediska požadavku souladnosti rozhodnutí o mezinárodní ochraně s kvalifikační směrnicí nemůže být jediným.“*
29. Předmětné jednání je nutno posuzovat nejen dle jeho typového charakteru, ale též z hledisek individuálních (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2016, č. j. 49 Az 71/2015 - 26, č. 3537/2017 Sb. NSS); pouhá výše trestu je přitom nerozhodná (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 13. 9. 2018, C-369/17, ve věci S. A.). Správní orgán musí posoudit závažnost zločinu ve světle všech polehčujících a přitěžujících okolností a rovněž všech dalších relevantních subjektivních nebo objektivních okolností, ať již nastaly před činem nebo po něm (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017 č. j. 6 Azs 309/2016 - 28, nebo ze dne 3. 8. 2016, č. j. 3 Azs 82/2016 - 29).
30. Z evidence rejstříku trestů vyplynulo, že žalobce byl v České republice pravomocně odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2018, č. j. 45 T 9/2017-1895, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 8. 2018, č. j. 1 To 47/2018-2086, za spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. b), c) trestního zákoníku, přečinu krádeže podle § 205 odst. 1, odst. 3, odst. 4 písm. a) trestního zákoníku a přečinu poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 trestního zákoníku. Za to mu byl uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání osmi roků, pro jehož výkon byl zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou a dále byl odsouzen k trestu vyhoštění ve výměře pěti let.

31. Jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozhodnutí, žalovaný při hodnocení tohoto jednání žalobce vyšel ze shora vymezených judikатурních kritérií. Uvedl, že trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy je definován jako úmyslný a za jeho spáchání je za okolností jako v případě žalobce, tj. že jej spáchal jako člen organizované skupiny, v úmyslu získat značný prospěch a ve velkém rozsahu, stanoven trest odnětí svobody s trestní sazbou v rozmezí 8 – 12 let. Podle § 14 odst. 3 trestního zákoníku se tedy jedná o zvlášť závažný zločin, a proto žalovaný konstatoval, že zločin, který žalatel spáchal, je obecně považován za vážný.
32. Žalovaný se následně věnoval konkrétním okolnostem jednání žalobce a pro tyto účely si vyžádal trestní rozsudky, z jejichž obsahu vyšel. Upřesnil, že žalobce společně s dalšími osobami vytvořili za účelem finančního zisku organizovanou skupinu osob podílejících se na nelegální výrobě sušené konopné drogy – marihuany. Žalobce se podílel na nepovolené stavební úpravě pronajaté nemovitosti na nelegální pěstírnu a na pěstování rostlin konopí setého a za tím účelem neoprávněného odebírání elektrické energie. Organizovaná skupina vyrobila nejméně 23 160 g konopné drogy o obsahu 12,7 % až 13 % účinné látky delta-9-tetrahydrocannabinol (THC), celkem 3 010,8 g účinné látky THC, přičemž nejméně 14 000 g konopné drogy se jim podařilo prodat s čistým ziskem ve výši 1 400 000 Kč. Sušená konopná droga o celkové hmotnosti 11 184,62 g a obsahu účinné látky THC v množství 1 330,11 g byla zajištěna policií. Prodejem celkového množství k prodeji připravené konopné drogy mohli získat čistý finanční prospěch ve výši nejméně 1 927 060 Kč. Žalovaný poukázal na to, že soud vyhodnotil jako polehčující okolnost předchozí trestní bezúhonnost žalobce, v jeho neprospěch pak hodnotil celkovou délku páchaní trestné činnosti. Uložení trestu odnětí svobody žalobci na samé spodní hranici zákonné trestní sazby podle trestního soudu plně vystihuje jeho podíl na páchané trestné činnosti v rámci organizované skupiny.
33. Žalovaný uvedené okolnosti vyhodnotil tak, že se nepochybně jedná o zločin „vážný“ ve smyslu zákona o azylu, byť byl žalobci uložen trest na samé spodní hranici zákonné trestní sazby. Míru společenské škodlivosti žalovaný vyhodnotil jako vysokou; uvedl, že konopí slouží jako výchozí surovina pro následnou výrobu marihuany, přičemž i závislost na marihuaně (jakožto tzv. měkké droze) může mít pro její uživatele vážné zdravotní či sociální následky. Žalovaný dále poukázal na závažnost drogové kriminality jako takové, a to s ohledem na její dopady a míru devastujícího účinku nejen na psychické a fyzické zdraví uživatelů drog, ale též obecně společnosti. Užívání drog patří k sociálně patologickým jevům s nejvýraznějšími negativními důsledky, boj proti tomuto typu kriminality je řešen v mezinárodním měřítku.
34. Soud považuje shrnuté úvahy žalovaného za dostatečné, v intencích shora odkazované judikatury; s námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí se v tomto ohledu neztotožnil. Žalovaný nevycházel jen z typové škodlivosti drogových trestných činů a specificky z kvalifikované skutkové podstaty zvlášť závažného zločinu, za nějž byl žalobce odsouzen. Provedl též konkrétní úvahu o škodlivosti činů spáchaných žalobcem. Jak k tomu uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 22. 8. 2019, č. j. 2 Azs 65/2018 – 31, „(i) méně intenzívní konkrétní škodlivost trestného činu, jehož se stěžovatel dopustil, je-li stále v

mezích kvalifikované skutkové podstaty podle výše uvedeného ustanovení trestního zákoníku, tedy jde-li o čin spáchaný ve značném rozsahu, zpravidla znamená, že ve smyslu azylového práva jde o vážný zločin.“ V tomto případě se nejednalo o trestnou činnost ve značném, nýbrž ve velkém rozsahu, kvalifikovaná podstata však závěru o vážnosti zločinu nasvědčuje (obdobně rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2020, č. j. 9 Azs 131/2020 – 23, či ze dne 15. 10. 2020, č. j. 7 Azs 213/2020 – 25, a zde uvedená judikatura, s níž koresponduje posouzení činu spáchaného žalobcem v této věci jako „vážného zločinu“ dle zákona o azylu).

35. Žalobce žalovanému (bez dalších podrobností) vytkl, že nezohlednil jeho podmíněné propuštění, že pominul míru účasti žalobce na trestné činnosti, pohnutku, která ho k takovému jednání vedla, či otázku závislosti žalobce na další osobě při páčání jednání. Co se týká pohnutky, ta není znakem skutkové podstaty zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 trestního zákoníku v žádné ze skutkových podstat, kterou žalobce svým jednáním naplnil, tato otázka tedy nebyla v trestním řízení posuzována. Žalobce sám svoji pohnutku k páčání trestné činnosti neupřesnil.
36. Míru účasti žalobce na trestné činnosti žalovaný nezmínil, nicméně skutečnost, že se žalobce podílel svojí dílčí úlohou v rámci organizované skupiny obdobnou měrou, jako několik dalších obžalovaných, resp. že nestál v popředí celé organizované skupiny, a proto mu byl uložen trest odnětí svobody na samé spodní hranici, hodnocení jeho činu jakožto „vážného zločinu“ ve smyslu zákona o azylu nesnižuje. Co se týká tvrzené závislosti žalobce na další osobě při páčání jednání, má-li žalobce na mysli osobu, pro níž vykonával práci, a jíž byl zavázán (tj. osobu, která stála v popředí organizované skupiny), neboť žalobci pomáhala v pobytových otázkách (viz výpovědi žalobce zaznamenané v trestních rozsudcích), tato „závislost“ je pouze zdánlivá (žalobci nebránily vážné důvody v tom, aby se živil jinou prací, zároveň od počátku věděl o tom, že se jedná o činnost protiprávní) a vážnost spáchaného jednání rovněž nesnižuje.
37. Skutečnost, že v době rozhodování správního orgánu již žalobce byl podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody (viz usnesení Okresního soudu v Karviné ze dne 10. 3. 2021, sp. zn. 5 PP 2/2021), není podle názoru soudu při posouzení otázky, zda se žalobce dopustil vážného zločinu ve smyslu zákona o azylu v této věci podstatná. Tato skutečnost jednak s povahou činu spáchaného v minulosti nijak nesouvisí, a jednak nelze ztrácet ze zřetele, že žalobce je stále v podmínce. Nadto má krajský soud za to, že pokud si žadatel o mezinárodní ochranu již svůj trest odpykal, případně pokud se po dobu podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody osvědčil (což není případ žalobce), a bylo by tedy možné uvažovat nad tím, že tento žadatel nepředstavuje ohrožení či nebezpečí pro společnost (hostitelský stát), takový přijatý závěr by aplikaci § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu nevyklučoval (srov. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 9. 11. 2010, ve spojených věcech C-57/09 a C-101/09, body 100 - 105).

K aplikaci zásady non-refoulement

38. Aplikace vylučující klauzule brání tomu, aby žalobce požíval práva náležející osobě, již byla poskytnuta doplňková ochrana. Tak je tomu i v případě žalobce, který se na území České republiky dopustil natolik závažného činu, že si udělení doplňkové ochrany nezaslouží. Žalovaný proto rozhodl správně, pokud žádost žalobce zamítl. Tato skutečnost však bez dalšího nemusí vést k nucenému vycestování žalobce, resp. k tomu, aby byl uložený trest vyhoštění vykonán.
39. Předně je nutno uvést, že žalobce nelze považovat za uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků (sdělení MZV č. 208/1993 Sb, tzv. Ženevská úmluva), neboť nebylo zjištěno, že by byl pronásledován z azylově relevantních důvodů (důvody rasové, náboženské nebo národnostní nebo důvody příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo zastávání určitých politických názorů), resp. že by mu pronásledování z těchto důvodů hrozilo. Ostatně proto mu oprávněně nebyl udělen azyl (§ 12 zákona o azylu). Za situace, kdy je žalobce vyloučen z mezinárodní ochrany, tak přichází v úvahu ochrana zaručená Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (sdělení MZV č. 209/1992 Sb., dále jen „Úmluva“), konkrétně jejími články 2 (právo na život) a 3 (ochrana před mučením nebo podrobováním nelidskému či ponižujícímu zacházení). Princip non-refoulement (zákaz navracení) se totiž v případě smluvních stran Úmluvy týká jakéhokoli cizince (nejen uprchlíků). Soud se touto otázkou zabýval, a to za účelem zajištění účinné ochrany žalobci.
40. Žalobci byl trest vyhoštění pravomocně uložen, o tomto trestu, resp. překážkách pro jeho uložení vyplývajících z čl. 3 Úmluvy, tedy již žádné další řízení probíhat nebude (srov. odlišně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2021, č. j. 8 Azs 192/2020 – 48), následovat bude výkon trestu vyhoštění. Jakkoli trestní řád zahrnuje postupy, v jejichž rámci lze k případnému porušení čl. 3 Úmluvy, pokud by jej žalobce namítal, přihlížet (srov. § 350g odst. 2, 350h odst. 4 trestního řádu), v rámci přezkumu napadeného rozhodnutí je k námitce žalobce vymezen prostor k tomu, aby se soud zabýval otázkou přímé aplikace čl. 3 Úmluvy. Posouzení této otázky totiž může být relevantním vodítkem právě pro rozhodnutí o tom, zda lze trest vyhoštění vůbec realizovat, tj. zda zejména ve smyslu § 350h odst. 4 trestního řádu nenastaly skutečnosti, pro které trest vyhoštění nelze uložit. Bude-li totiž shledán důvod pro aplikaci čl. 3 Úmluvy, jednalo by se o překážku vyhoštění žalobce; jakkoli by v tomto případě nebylo možné přistoupit ke zrušení napadeného rozhodnutí, neboť žalobce nesplnil podmínky pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany.
41. Jak vyplývá z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), v pojetí Úmluvy je tato zásada, tj. zákaz navracení cizince do země, kde by byl vystaven nebezpečí smrti, popravě či mučení nebo jiného nelidského či ponižujícího zacházení, bezvýjimečná (viz např. rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 28. 2. 2008, č. 37201/06, Saadi proti Itálii, rozsudek ze dne 27. 3. 2012, č. 9961/10, Mannai proti Itálii). Jsou-li *prokázány podstatné důvody* pro domněnku, že by dotčená osoba čelila *skutečnému nebezpečí* mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu v zemi, do níž má být vrácena, vyhoštění nelze realizovat. Soud se tedy na podkladě skutkových okolností věci, kdy vyšel především z tvrzení žalobce v průběhu správního řízení a z informací o zemi původu shromážděných žalovaným, zabýval tím, zda jsou podmínky pro přímou aplikaci čl. 3 Úmluvy naplněny. Po pečlivém zvážení věci dospěl k závěru, že tomu tak není.

42. Žalobce své obavy staví na předpokladu, že v případě svého nuceného návratu do země původu podlehně výhrůžkám drogového gangu, s nímž v minulosti spolupracoval, a k této spolupráci, tj. k páčání trestné činnosti drogového charakteru, bude opět donucen. Uváděl, že členové drogového gangu se na něj u rodičů ptají, což považuje za vyhrožování. Uvedl, že mu hrozí trestní stíhání pro trestnou činnost související s drogami, za níž mu hrozí i uložení trestu smrti.
43. Ve své žádosti o udělení mezinárodní ochrany v roce 2011 žalobce obavy z těchto důvodů vůbec nezmiňoval, uváděl jen ekonomické důvody. Teprve v rámci pohovoru v roce 2014 uvedl, že byl ve Vietnamu dva roky ve vězení pro obchodování s drogami, odsouzen byl v roce 2008, kdy nastoupil do vězení (žalobce později správnímu orgánu doložil potvrzení o ukončení trestu ze dne 29. 3. 2010, jak vyplývá z rozhodnutí žalovaného o žádosti žalobce o mezinárodní ochranu ze dne 14. 12. 2016). Po propuštění byl ještě asi rok a půl doma a pak odjel do České republiky, protože „cítil, že je sledován policií i lidmi z gangu“ a s gangem již spolupracovat nechťel. Obdobně vypovídal v rámci pohovoru v roce 2016, vyjádřil své obavy z vlivu gangu; dále uvedl, že byl na drogách závislý, ale nyní je již nebere a k dotazu rovněž uvedl, že vietnamské policie se již neobává.
44. Žalovaný neoznačil žalobce celkově za nevěrohodného (jakkoli jeho žádost opakovaně označuje za „účelovou“) a i přes pochybnosti, které byly v tomto ohledu ve vztahu k žalobci vyjádřeny v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 50/2015 – 46, ani krajský soud nemá za to, že by obavy žalobce neměly reálný základ; ostatně tvrzení o svém předcházejícím odsouzení žalobce ve správním řízení v minulosti prokázal potvrzením o ukončení trestu. Z tvrzení žalobce lze tedy vycházet.
45. Jak vyplývá z informací o zemi původu žalobce (Informace OAMP – Vietnam – Bezpečnostní a politická situace v zemi, z dubna 2021), dle zprávy MZV USA z dubna 2016 je hlášeno špatné zacházení a mučení ze strany policie, příslušníků bezpečnostních orgánů v civilu a personálu středisek pro povinnou vazbu v souvislosti s drogami, k němuž mělo docházet během výslechu, zatčení a zadržení; takové zacházení bylo jen zřídka vyšetřováno. Podmínky ve vězení jsou obecně drsné. Vietnam patří mezi země, kde trest smrti dosud nebyl zrušen a nadále může být uložen za zločiny související s drogami. Oficiální statistiky ohledně trestu smrti jsou pokládány za státní tajemství. Z uvedeného vyplývá, že za trestnou činnost související s drogami skutečně může být v zemi původu žalobce trest smrti uložen. Aby však mohl být ve vztahu k žalobci aplikován čl. 3 (ve spojení s čl. 2) Úmluvy aplikován, musí zde být reálné nebezpečí, že žalobce zacházení v rozporu s čl. 3 bude vystaven.
46. Jak vyplývá z rozsudku ESLP ve věci Saadi proti Itálii, je v zásadě na žalobci, aby předložil důkazy schopné prokázat, že existují závažné důvody se domnívat, že pokud by byl vyhoštěn, byl by vystaven reálnému nebezpečí zacházení v rozporu s čl. 3 Úmluvy. „*Reálné nebezpečí neznamená jistotu, ale určitou míru pravděpodobnosti, že porušení práv žalobce v cílové zemi nastane. Tato pravděpodobnost musí být vyšší než pouhá možnost*“ (viz Kratochvíl, J. in komentář k Evropské úmluvě o lidských právech, 1. vydání, 2012, s. 401 – 450, bod 54). Takové reálné nebezpečí soud v případě žalobce neshledal, neboť individuální okolnosti jeho případu lze založit toliko na skutečnosti, že byl v minulosti za trestnou činnost pro nedovolené držení omamných látek odsouzen (jednalo se o trest odnětí svobody ve výši dvou let a dvou měsíců), ve spojení s objektivním zjištěním, že

za drogovou trestnou činnost může být v zemi původu žalobce uložen i trest smrti. Žalobce si svůj trest, který mu byl dokonce zkrácen, odpykal a v současnosti není proti němu v zemi původu vedeno žádné trestní řízení.

47. Obavy žalobce, že by byl drogovým gangem donucen ke spolupráci, a že by za tuto potenciální činnost mohl být trestně stíhán, resp. že by mu stejný následek hrozil v případě vykonstruovaného udání na policii ze strany členů gangu, pokud by s gangem spolupracovat nechtěl, jsou pouhou možností, která nedosahuje potřebné míry pravděpodobnosti. Žalobce se nenachází v situaci, kdy by mu reálně trestní stíhání za drogovou trestnou činnost, potažmo uložení trestu, hrozilo. Soud tedy neshledal, že by v případě žalobce existovalo skutečné nebezpečí, že bude v zemi původu vystaven zacházení, proti němuž by bylo nutné mu poskytnout ochranu na podkladě čl. 3 Úmluvy. Jinými slovy, takové důsledky, jichž se žalobce obává (trest smrti) nejsou s ohledem na zjištěné skutkové okolnosti věci s potřebnou mírou pravděpodobnosti předvídatelné.
48. Co se týká výhrůžek ze strany členů gangu, na jejichž existenci (zprostředkovanou přes rodiče) žalobce poukazoval, žalobce ani netvrdil, že by se nemohl obrátit na příslušné orgány v zemi původu (policii) a požádat o ochranu před případnou kriminální činností členů gangu. Původcem špatného zacházení mohou být i soukromé osoby, žalobce by však musel prokázat nejen to, že je riziko takového zacházení reálné, ale i to, že příslušné orgány země původu nejsou schopny mu před takovým nebezpečím zajistit odpovídající ochranu (viz rozsudek velkého senátu ze dne 29. 4. 1997, ESLP ve věci H.L.R. proti Francii, č. 24573/94, § 40). Takové riziko v posuzované věci tvrzeno ani zjištěno nebylo a nevyplývá ani z informací o zemi původu žalobce.

VI. Závěr a náklady řízení

49. Krajský soud tedy dospěl k závěru, že žalobní námitky nejsou důvodné. Vylučující klauzule podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu byla v jeho případě aplikována správně. Soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku. Soud zároveň neshledal, že by v důsledku vyhoštění žalobce byl porušen čl. 3 Úmluvy.
50. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s.ř.s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení mu tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 – 47)

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 17. ledna 2022

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
B. K.